

10 FAKTA OM FN

FÖRENTA NATIONERNA

Förenta nationerna är en unik organisation bestående av självständiga stater som gått samman för att arbeta för fred, mänskliga rättigheter och ekonomiska och sociala framsteg. Den är unik för att ingen annan organisation kan sägas företräda alla världens länder på det sätt som FN gör.

FN BILDADES FÖR 80 ÅR SEDAN

Organisationen bildades den 24 oktober 1945 då stadgan trädde i kraft. Från början hade FN 51 medlemsländer. Idag har antalet ökat till 193.

ETT MELLANSTATLIGT SAMARBETE

FN är ett mellanstatligt, globalt forum för samarbete, beslut och överenskommelser i frågor som är viktiga för hela mänskligheten. Samarbetet bygger på frivillighet och ska inte inkräkta på staters rätt till självbestämmande. Dock har alla medlemmar en skyldighet att följa FN-stadgan och folkrättens principer.

FN:S STADGA

FN-stadgan anger FN:s uppgifter, befogenheter, arbetsordning och organisation. Den preciserar medlemsländernas rättigheter och skyldigheter gentemot organisationen och varandra, och är ett folkrättsligt instrument eller traktat. Den förbjuder t ex stater att använda våld mot andra stater annat än i självförsvar.

FN:S MÅL OCH HUVUDUPPGIFTER

FN:s stadga anger fyra huvudmål för FN: Att upprätthålla internationell fred och säkerhet. Att utveckla vänskapliga förbindelser mellan länder. Att åstadkomma internationell samverkan för att främja utveckling och mänskliga rättigheter. Att utgöra en medelpunkt för länders samverkan för att nå dessa mål.

INTERNATIONELL FRED OCH SÄKERHET

För FN har ett centralt mål alltid varit att bevara världsfreden. FN har bidragit till lösningar av tvister mellan nationer, minskning av spänningar, förebyggande av konflikter och stopp för strider. Världsorganisationen har genomfört komplicerade operationer som inneburit fredsskapande åtgärder, fredsbevarande insatser och humanitär bistånd. FN:s möjlighet att agera är dock ibland begränsad. Dels är FN beroende av att medlemsstaterna erbjuder FN resurser, dels har de fem permanenta medlemmarna i FN:s säkerhetsråd vetorätt och kan stoppa FN från att agera.

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

FN:s arbete för mänskliga rättigheter innebär att främja och skydda alla människors rättigheter världen över. Redan vid FN:s bildande påbörjades arbetet med att ta fram en universell deklaration med mänskliga rättigheter. Den 10 december 1948 antogs den allmänna deklarationen för de mänskliga rättigheterna med 30 artiklar som gäller för alla världens människor. Sedan dess har juridiskt bindande konventioner tagits fram och medlemsstaterna granskas återkommande i hur de uppfyller deras åtaganden till de mänskliga rättigheterna.

10 FAKTA OM FN

HÅLLBAR UTVECKLING

När FN bildades var det fred och säkerhet som stod högst på agendan. De stora behoven av återuppbyggnad efter andra världskriget lade dock grunden för att också utvecklingsfrågor skulle få en mycket viktig roll inom FN:s arbete. FN:s arbete för hållbar utveckling innefattar idag humanitärt utvecklingsarbete, akut katastrofhjälp och långsiktigt utvecklingsarbete för hållbar utveckling. År 2015 antog världens länder Agenda 2030 och de 17 globala målen. Målen ska bidra till socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling och vara uppnådda till år 2030 i världens alla länder.

FN:S FRAMTID

2024 antog FN:s medlemsländer en framtidspakt. Dokumentet, Pact for the future, är en deklaration för framtida generationer. Pakten består av 56 praktiska åtgärder som medlemsländerna åtar sig att vidta, med fokus på främjande och upprätthållande av fred, skydd av civila, utrotning av fattigdom, bekämpning av klimatförändringar och jämställdhet. I samband med FN:s 80 årsfirande 2025 lanserades även UN80-initiativet för att effektivisera FN-systemet.

STÖTTA FN:S ARBETE

Svenska FN-förbundet arbetar för ett bättre och starkare FN. Vi behöver bli fler som försvarar det internationella samarbetet, skyddar de mest utsatta och värnar människors grundläggande rättigheter. Ju fler vi är, desto mer kan vi göra tillsammans. Nu och i framtiden. Var med och bli medlem för en bättre värld: <https://fn.se/medlem/>

Källor:

Svenska FN-förbundet: <https://fn.se/>

Unric: <https://unric.org/sv>